

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

8 ספט 2013
40428-09-12

אפרתי נ' אייזנמן

רונית פינצ'וק אלט

השופט

חגי אפרתי

התובע

- נגד -

חנה אייזנמן

הנתבע

פסק-דין

פסק דין

לפני תביעה בגין לשון הרע מכוח חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק איסור לשון הרע"), שהתובע טוען כי הנתבעת פרסמה אודותיו ברשת החברתית פייסבוק.

א. רקע ועיקר טענות הצדדים

1. התובע, עו"ד במקצועו, היה בעל טור פובליציסטי באתר האינטרנט NRG וכן התראיין ופרסם מאמרים, טורי דעה, גילויי-דעת וכיו"ב בכלי תקשורת שונים.

2. הנתבעת כתבה מאמרים שפורסמו בעיתון "הצופה", באתר האינטרנט NRG ובכלי תקשורת נוספים.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

3. במסגרת "פוסט" שפורסם ב"דף הפייסבוק" של אדם בשם גיל סלוביק, (שהוא, לטענת התובע, פעיל ימין), ביחס לדברים שאמר הרב יגאל אפרתי (שאין לו קשר לתובע), פרסמה הנתבעת תגובה:

"כשקראתי את השאלה, חשבתי שזו בדיחה, כשקראתי את התגובה, כבר לא ידעתי מה לחשוב. יש לי אלרגיה לשם אפרתי, בגלל איזה צד"רניק מגעיל, בשם חגי."

4. התובע טוען כי דברי הנתבעת מהווים לשון הרע וכי נכתבו בזדון, על מנת לבזות אותו ולהשפילו ברבים.

5. כן טוען התובע כי הנתבעת היא משמיצה סדרתית, שעושה שימוש בביטויים מעליבים ופוגעניים, בין היתר כלפי פוליטיקאים, ראשי ממשלה, נשיאים.

6. התובע טוען כי הפרסום לא יכול לחסות תחת הגנות החוק מאחר ואין בו עניין לציבור והואיל ונעשה בכוונת זדון.

7. התובע מעמיד את התביעה על סך 100,000 ₪ על יסוד סעיף 7א(ג) לחוק איסור לשון הרע.

8. הנתבעת טוענת כי הפרסום הוא תגובתי ("טוקבק") ל"פוסט" שכתב אחר ב"דף הפייסבוק" שלו. לטענתה, מדובר בפרסום קצר ובודד, שכל מהותו, הבעת דעה על עמדות התובע ולא ציון עובדות. כן טוענת הנתבעת כי פרסום ברשת חברתית, דוגמת "פייסבוק", בה השיח הוא חופשי וספונטאני, ועשוי, לעיתים, לכלול ביטויים שליליים, אשר האדם הסביר מייחס לו אמינות נמוכה, אין בו כדי להשפיל או לבזות, ולפיכך, אינו עולה כדי לשון הרע, כמשמעו בחוק איסור לשון הרע.

9. הנתבעת מוסיפה וטוענת כי התביעה הוגשה בחוסר תום לב, הן בשל העובדה כי התובע עצמו נוהג לפרסם מאמרים משמיצים, חמורים בהרבה מהפרסום נשוא התובענה, והן בשל העובדה כי פרסומיו זכו לתגובות חמורות בהרבה מתגובתה של הנתבעת נשוא התובענה. לטענתה, התובע עצמו עשה, לא פעם, שימוש בביטויים בוטים ופוגעניים, במטרה לפגוע במושאי מאמריו, והיא מפנה למאמרים שנכתבו על ידו, שיש בהם כדי להצביע, לטענתה, על עמדותיו הקיצוניות ודעותיו מעוררות המחלוקת.

10. עוד טוענת הנתבעת כי הכינוי "מגעיל" הוא כינוי גנאי שגרתי, ואין לראות בו פרסום העלול להשפיל או לבזות אדם, מה גם שמדובר בהבעת דעה לגבי דעותיו של התובע, ולא עובדה לגבי אישיותו.

11. הנתבעת טוענת כי גם אם הפרסום מהווה לשון הרע כמשמעה בחוק איסור לשון הרע, הרי שמדובר במעשה של מה בכך.

12. בנוסף, טוענת הנתבעת, כי גם אם הפרסום מהווה לשון הרע כמשמעה בחוק איסור לשון הרע, הרי שהוא חוסה תחת הגנת תום הלב, שכן הפרסום אינו חורג מהסביר, והוא נכתב מתוך זעזוע כן ועמוק מדעותיו של התובע כפי שפורסמו באינטרנט. לטענתה, מדובר בתגובה סבירה ומידתית ללשון הרע שהוציא התובע על המתגוררים מעבר ל"קו הירוק", ביניהם הנתבעת ומשפחתה. לטענתה, היא נחשפה למאמרים של התובע שפורסמו, והזדעזעה למקרא עמדותיו, כמו גם מאופן התבטאותו, המבטאים זענות, שנאת חרדים ומתנחלים.

13. הצדדים הגיעו להסכמה, שקיבלה תוקף של החלטה, לפיה יותרו על הגשת ראיות וחקירת עדים, וכי פסק הדין יתבסס על כל החומר המצוי בתיק בית המשפט לרבות כתבי טענות וסיכומי טענות הצדדים בכתב.

ב. דיון והכרעה

ב.1. לשון הרע

1. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע מגדיר לשון הרע מהי. על פי סעיף 2 לחוק איסור לשון הרע יש צורך בפרסום של לשון הרע לאדם, זולת הנפגע. הפרסום בענייננו נעשה בתגובה ל"פוסט" ב"דף הפייסבוק" של צד ג', ואין חולק כי הוא מהווה פרסום. ה"פוסט" והתגובות מתפרסמים ב"דף הפייסבוק" ויכולים להגיע לכל החברים המנויים ב"פייסבוק" של אותו חבר "פייסבוק", ואין חולק כי לפרסום נחשפו אחרים, זולת התובע.

2. את הפרסום יש לבחון על פי מבחן אובייקטיבי, מבחן "האדם הסביר".

"...בפרשנות פרסומי לשון הרע לא ייחס בית-המשפט חשיבות לשאלה 'מה התכוון המפרסם להביע בפרסום, שהרי מטרת החוק היא למנוע פגיעה בנפגע ופגיעה שכזו עלולה להיגרם בין אם היתה מכוונת ובין אם לאו. מאותה סיבה לא ייחס בית-המשפט חשיבות לדרך שבה הובן הפרסום על ידי הנפגע, וגם לא לדרך שבה הובן הפרסום בפועל על ידי מי שאליו הגיע הפרסום, שכן על פי הפסיקה נועדו העוולה והעבירה למנוע פרסום הפוגע בנפגע בעיני "אדם סביר" כפי שזה ייתפש על ידי בית-המשפט."

ראה: אורי שנהר, לשון הרע (נבו, תשנ"ז) (להלן: "שנהר") בעמ' 110 - 111.

בע"א 466/86 שאהה נ' דרדריאן, פ"ד ל"ט (4), עמ' 734, נקבע כי:

"המבחן שבאמצעותו יקבע הדין אם אכן דברים מסויימים שפרסם פלוני עלולים להוות לשון הרע כלפי אדם אלמוני, אינו מבחן סובייקטיבי, המבחן הוא אובייקטיבי במהותו, לאמור: לא קובע, מה חושב הנתבע המרגיש עצמו נפגע, אלא הקובע הוא כיצד עלולה החברה לקבל את הדבר שבאותו פרסום..."

ראה: שנהר לעיל, בע' 217.

3. רק לאחר בחינת משמעותו של הפרסום ניתן לקבוע אם הוא מקים חבות לפי חוק איסור לשון הרע, אם לאו.

ראה: שנהר, לעיל בע' 109.

4. אין מקום לקשור את הפרסום נשוא התובענה לפרסומים אחרים של הנתבעת, כפי שמבקש התובע לעשות, על מנת להראות שהנתבעת נוהגת להשתמש בביטויים פוגעניים וקשים נגד מי שדעותיו אינן נוחות לה (סעיפים 7-9 לכתב התביעה וסעיף 9 לסיכומי התובע).

בחינת לשון הרע צריכה להיעשות רק בהקשר הפרסום בגינו הוגשה התביעה.

ראה: שנהר, לעיל בע' 118, 120.

ב.2. הפרסום

1. הפרסום נשוא התובענה הוא סוג של תגובת (טוקבק), שכן נעשה כתגובה לפרסום אחר. בדרך כלל, תגובות נכתבות כתגובה למאמר או כתבה המתפרסמים באתרי אינטרנט המאפשרים פרסום תגובות. בענייננו, תגובת הנתבעת נכתבה ל"פוסט", דהיינו לעמדה שהתפרסמה בדף הפייסבוק של מר גיל סלוביק, הנוגע לדברים שאמר הרב יגאל אפרתי. הגם שאין מדובר בתגובה למאמר או כתבה, והגם שאין מדובר בהודעה אלמונית, ולמרות שייחודן של התגובות הוא באלמוניותן, ראוי להתייחס למשקלה של תגובת הנתבעת כזו שהפסיקה מייחסת לתגובת, שכן היא נעשתה כספיח לפוסט ולצורך השמעת דעתה האישית של הנתבעת.

ראה:רע"א 4447/07 רמי מור נ' ברק אי.טי.סי [1995] החברה לשירותי בזק בינלאומיים בע"מ (25.3.10), פסקה 14.

2. לאדם הסביר שיקרא את תגובת הנתבעת נשוא התובענה ברור כי הביטויים "מגעיל" ו"אלרגיה לשם אפרתי" הם ביטוי לכעס וסלידה של הנתבעת מדעותיו ועמדותיו של התובע, דהיינו שמה שמגעיל את הנתבעת בתובע, הם עמדותיו ודעותיו, כך גם בכל הקשור לביטוי "אלרגיה לשם אפרתי", וכי אין לייחס לביטויים אלה משמעות מילולית, לפיה התובע הוא מגעיל או כי לנתבעת יש אלרגיה לשמו.

3. הפרסום נשוא התובענה נעשה בדף הפייסבוק של מר גיל סלוביק, פעיל ימין, לשיטתו של התובע (סעיף 4 לכתב התביעה), כתגובה לפוסט שמר סלוביק פרסם בו. מכאן, שהעלאת תגובה שיש בה לכאורה כדי לפגוע בתובע, נעשתה ב"מקום" המזוהה עם עמדות המנוגדות לעמדותיו של התובע, ויש להניח כי לפחות חלק מחברי הפייסבוק של מר סלוביק, מזדהים עם עמדותיו. גם הפוסט שפרסם מר סלוביק, נועד להביע התנגדות לדבריו של הרב יגאל אפרתי. לכן, אני מקבלת את טענת הנתבעת לפיה יש לקחת בחשבון כי האדם הסביר, שנחשף לפרסום של הנתבעת, ער לכך שהפרסום נעשה במקום שנטייתו של ה"גולש"-הקורא היא לעמדות המבוטאות בדף הפייסבוק של מר סלוביק.

4. התובע טוען כי השימוש בביטוי "מגעיל" הוכר בפסיקה כביטוי שיש בו משום לשון הרע (סעיפים 43-46 לסיכומי התובע). עם זאת, יש להבין את הדברים על רקע כלל נסיבות העניין: הקשר הדברים בו נעשה שימוש בביטוי זה לצד הביטוי "אלרגיה לשם אפרתי", העובדה שגם התובע אינו חוסך בהתבטאויות קשות ופוגעניות בכתביו, והעובדה שהתובע כבר "זכה" בעבר להתבטאויות קשות מצד אחרים בשל כתביו, מובילים למסקנה כי דברי הנתבעת נשוא התובענה עונים להגדרה של "משמעות תמימה משתמעת", כפי שכותב שנהר בספרו: כפי שלפרסום בעל משמעות מילולית תמימה עשויה להיות משמעות משתמעת פוגעת, כך ייתכן שלפרסום בעל משמעות מילולית פוגעת תהיה משמעות תמימה – או לפחות חמורה פחות – מהמשמעות המילולית של הדברים. במקרה אחד קראה אשה לאדם מסוים "גנב", ונקבע כי היא לא ייחסה לאותו אדם פשע של גניבה, וכל שביקשה היה לשפוך עליו חמתה וכעסה, וכך גם הובנו הדברים על ידי הנוכחים באותו אירוע.

ראה: שנהר, לעיל בע' 116.

5. כך גם בעניינינו, כל שביקשה הנתבעת הוא לשפוך חמתה ולהביע סלידתה מדעותיו ועמדותיו של התובע, ועשתה כן באמצעות ביטויים שהם לכאורה קשים ופוגעניים. מעבר לפגם מוסרי שניתן לייחס להתבטאויות קשות, כמו בהתבטאויות של הנתבעת במקרים אחרים ואשר גם התובע חטא בשכמותן, אין בכך משום עוולה על-פי חוק איסור לשון הרע.

6. טענת התובע בסיכומיו, לפיה אי קבלת תביעתו משמעה "סתימת פיות" כלפיו, מוטב היה כי לא הייתה מועלית כלל. בה במידה ניתן לטעון כי קבלת תביעתו משמעה "סתימת פיות" של מי שלא מסכימים עם דעותיו ועמדותיו.

7. לפיכך, לאור משמעות הפרסום נשוא התובענה, אין מדובר בלשון הרע, כמשמעה בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע.

8. למעלה מהצורך אוסיף כי גם אילו היו דברי הנתבעת מהווים לשון הרע כמשמעה בחוק איסור לשון הרע, הרי שהפרסום חוסה תחת הגנת תום הלב, כפי שיפורט להלן.

3.3. הגנת תום הלב

הנתבעת טוענת כי דבריה חוסים תחת הגנת תום הלב לפי שתי החלופות, המנויות בסעיפים 15(4) ו-15(10) לחוק איסור לשון הרע (סעיפים 46 ו-52 לסיכומיה בהתאמה).

ב.3.1. הבעת דעה:

1. סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע קובע:

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו..."

סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע קובע:

"הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות".

2. הפסיקה פירשה באופן רחב את המונח "איש ציבור" בהקשר להגנת תום הלב, וקבעה כי גם עיתונאי יכול שיענה להגדרה של איש ציבור.

ראה: ע"א 4534/02 רשת שוקן נ' הרציקוביץ', פ"ד נח(3) 558, 570 (2004).

3. בעניינינו, הנתבעת הביעה את דעתה האישית כנגד דעותיו ועמדותיו של התובע, כפי שהוא נתן להן ביטוי במהלך השנים בעיתונות. אין בהתבטאותה של הנתבעת ביחס לתובע כדי "לקבוע עובדות" אודותיו. נכון יותר יהיה לסווג את הביטוי של הנתבעת כחופש ביטוי פוליטי, שכן לבד מהפירוש המילולי לכינויים: "מגעיל" ו"אלרגיה לשם חגי", יש בהם ביטוי של התנגדות לדעה או עמדה שהתובע מייצג מבחינה פוליטית, זאת בשים לב למקום הפרסום (דף הפייסבוק של מי שלשיטת התובע הוא פעיל ימין), אשר

סביר להניח כי הגולשים, "החברים בפייסבוק", יודעים מה הם עמדותיהם ודעותיהם של התובע והנתבעת, ובשים לב לכך שמדובר בתגובות, שהיא ממילא קצרה וממוקדת ולא אמורה לבטא את כל היסטוריית היחסים בין התובע והנתבעת.

4. התובע, לשיטתו פובליציסט, לפחות בעברו, אשר פרסם מאמרים, טורי דעה וגילויי דעת בכלי תקשורת שונים. בתור שכזה, יש להניח, כי הדעות שהוא מביע עלי כתב, לא יהיו מקובלות על כולם, בהתחשב בקבוצות השונות של האוכלוסייה. התובע נוהג לפרסם דעותיו ברבים, הן בכתב והן בעל פה, ועליו לקחת בחשבון כי דבריו יזכו גם לחיי ביקורת של בעלי דעה שונה.

5. לצד זכותו של אדם לשם טוב, שהנה זכות יסוד שהוכרה במשפט בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, עומד גם עקרון חופש הביטוי. יש לבחון את נסיבותיו המיוחדות של כל עניין, ולבצע איזון בין הזכות לשם טוב לבין חופש הביטוי. איזון כאמור נעשה באמצעות חוק איסור לשון הרע הקובע באלו תנאים הפרסום מהווה לשון הרע ובאילו תנאים הפרסום חוסה תחת ההגנות המנויות בחוק איסור לשון הרע.

6. בנסיבות העניין, כאמור, הגעתי לכלל מסקנה כי הפרסום נשוא התובענה אינו עולה כדי לשון הרע, ולכן אין בעניינינו התנגשות בין הזכות לשם טוב ובין חופש הביטוי.

7. חרף בוטות הביטויים בהם נקטה הנתבעת, דבריה גם חוסים תחת ההגנה של הבעת דעה ועקרון חופש הביטוי. יש לזכור שחופש הביטוי מתפרש גם על ביטויים קשים, צורמים וקיצוניים במשמעותן המילולית. אינני מקבלת את טענת התובע לפיה לא עומדת לנתבעת הגנת תום הלב הואיל ודבריה נועדו לפגוע בו (סעיף 68 לסיכומים). דבריה הביעו סלידה מדעותיו הפוליטיות, שלהן היא מתנגדת, וביטוי זה מוגן על פי חוק איסור לשון הרע.

ב.3.2. גינוי לשון הרע שפורסמה קודם לכן

1. סעיף 15(10) לחוק איסור לשון הרע קובע:

" הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן "

2. הנתבעת טוענת כי עומדת לה גם הגנת סעיף 15(10) לחוק איסור לשון הרע שכן הפרסום שנעשה על ידה נועד לגנות לשון הרע שפורסמה קודם לכן על ידי התובע, ביחס לציבור המתיישבים מעבר לקו הירוק, שהנתבעת נמנית עליו, כשייחס לאותו ציבור עבריינות בכתבו ביחס אליו את הביטוי "איש הישר בעיניו יעשה" (סעיף 12 לכתב ההגנה).

3. הגנה זו אינה יכולה לחול על דברי הנתבעת ולו בשל כך שדברי לשון הרע הנטענים של התובע, אותם לטענתה, באה הנתבעת לגנות על ידי הפרסום נשוא התובענה, פורסמו ביום 9.4.08 (נספח ג' לכתב ההגנה) ואילו הפרסום נשוא התובענה נעשה ביום 5.8.12 (סעיף 4 לכתב התביעה). אין לקבל את הטענה שפרסום שנעשה בשנת 2012, בא לגנות דברים שפורסמו ארבע שנים קודם לכן, בשנת 2008. אמנם, חוק איסור לשון הרע לא קובע מגבלת זמן להבעת התנגדות לפרסום, אך בעניינינו הפרסום נעשה זמן כה רב לאחר הפרסום הראשון, עד כי אין ביניהם כל קשר.

ראה: שנהר לעיל, בע' 300.

PsakDím® אתר המשפט הישראלי

4. זאת ועוד, הנתבעת לא הוכיחה כי דברי התובע משנת 2008 מהווים לשון הרע, כמשמעה בחוק איסור לשון הרע.

ב.4. סיכום

1. הפרסום נשוא התובענה לא עולה כדי לשון הרע כאמור בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, ואף אילו היה כזה, עומדת לנתבעת הגנת תום הלב, לפי סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע.

2. משכך, דין התביעה להידחות.

ג. פסיקתא

התביעה נדחית.

התובע ישלם לנתבעת הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 5,000 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כדין מהיום ועד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, ד' תשרי תשע"ד, 08 ספטמבר 2013, בהעדר הצדדים.